Skive Kommunes svar og bemærkninger til indkomne høringssvar fra den offentlige høring af § 25-tilladelse – BioCirc Vinkel Biogas

I nedenstående tabel findes høringssvar samt Skive Kommunes bemærkninger og svar. Tabellen kan ligeledes findes som bilag til den endelige § 25-tilladelse til BioCirc Vinkel Biogas.

Tabel 1. Høringssvar - offentlig høring af BioCirc Vinkel Biogas' § 25-tilladelse

Høringssvar	Skive Kommunes bemærkninger og svar
Afsender: Dialoggruppen 7840 **1. Sagens parter** Dialoggruppen og medunderskrivere er uforstående over for, at det udelukkende er beboere inden for en radius af 500 meter fra midten af anlægget og 150 meter af vejen, der anses som parter i sagen om udvidelsen. Denne afgrænsning er iøjnefaldende, da den meget bekvemt indebærer, at der ikke er nogen parter i sagen, og vi mener ikke, at der i Forvaltningsloven kan findes hjemmel til en sådan afgrænsning. Partshøring er et centralt element i sagsoplysningen og skal bidrage til at sikre, at sagens faktiske forhold belyses korrekt og tilstrækkeligt. Det er således uacceptabelt, at Skive Kommune ikke anser de nærmeste naboer, lokalområdets befolkning eller lokale grupper som væsentlige i en sag, hvor så mange borgere bliver berørt. Som en konsekvens af den smalle forståelse af, hvem der er parter i sagen, gør Dialoggruppen opmærksom på, at vi i en anden henvendelse til Skive Kommune har påberåbt os retten til at blive anset som klageberettigede i sagen efter miljøbeskyttelsesloven og Folketingets Ombudsmands Beretning 86.109.	Det står ikke skrevet i gældende lovgivning, at der skal en fast distance rundt om en virksomhed for at være en part. Det er en individuel vurdering for hver sag. For at overholde grænseværdier for fx lugt og støj har BioCirc Vinkel Biogas opkøbt de omkringliggende ejendomme. Der er foretaget støjberegning og beregning af lugt i forbindelse med udvidelse af anlægget, hvor alle indenfor de zoner er vurderet parter samt en ekstra margin rundt om zonerne. Henvendelsen fra Dialoggruppen håndteres separat fra nærværende § 25-tilladelse.
2. Utilstrækkelig sagsoplysning Vi betvivler, hvorvidt miljøkonsekvensrapporten lever op til forvaltningsrettens officialprincip om, at sager skal være tilstrækkeligt belyst med faktuelle forhold. Rapporten indeholder overvejende beregnede konsekvenser og vurderinger af	Der er brugt Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier for lugt og støj samt beregningerne er udført af akkrediteret firma efter gældende vejledninger og lovgivning. Da udvidelsen af anlægget

påvirkninger. Qua afgrænsningen af, hvem der er parter i sagen, er der ikke foretaget partshøringer af beboere nær anlægget, og dermed er der ikke tilvejebragt viden om de *faktiske oplevede* gener forbundet med det nuværende anlæg. Vi opfordrer til, at Skive Kommune indhenter og medtager oplevelser fra borgerne med henblik på at afdække de faktiske forhold vedrørende lugt, lys, støj, trafik og skadedyr. Allervigtigst er det, at de mere end 385 sider med klager over lugtgener, som Dialoggruppen har fået aktindsigt i, kommer til at indgå som et centralt element i belysningen af lugtgenerne fra anlægget, og at der på den baggrund redegøres eksplicit for, hvordan en tredobling af anlægget ikke vil medføre yderligere lugtgener.	ikke er etableret, skal der laves beregninger, da der ikke kan foretages målinger. Da virksomhedens aktiviteter er omfattet af godkendelsesbekendtgørelsen bilag 1, skal virksomheden fremsende støjberegning sammen med ansøgning om miljøgodkendelse, hvilket de har gjort. Derudover har virksomheden fået udført en akkrediteret lugtberegning for anlægget efter udvidelsen. Hertil er brugt Miljøstyrelsens vejledninger. Det er Skive Kommunes vurdering af materialet til § 25-tilladelsen har været fyldestgørende, og Skive Kommune vurderer at miljøkonsekvensrapporten har levet op til officialprincippet.
Dertil anser Dialoggruppen og medunderskrivere det som en procesfejl, at Skive Kommune har kunne godkende en lokalplan vedrørende projektet førend der har været forelagt en miljøkonsekvensvurdering af projektet.	Skive Kommunes virksomhedsgruppe vurderer, at denne del af høringssvaret er et svar i forhold til lokalplanen. Den gældende lokalplan er blevet miljøkonsekvensvurderet og har været i offentlig høring i otte uger, hvor det har været muligt at komme med høringssvar. Jf. miljøvurderingsloven skal plangrundlaget være godkendt før der meddeles en § 25-tilladelse. Derfor er lokalplanen godkendt før udarbejdelse og godkendelse af nærværende 25-tilladelse.
3. Tilvejebringelses af råvarer Ifølge miljøkonsekvensvurderingen, skal anlæggets råvarer hentes med lastbiler inden for en radius af 20 km med få undtagelser. Dialoggruppen og medunderskrivere opfordrer til, at Skive Kommune efterprøver denne påstand og regner efter på de tal som er angivet i rapporten. For det første er der i nærområdet bl.a. følgende biogasanlæg; GreenLab Madsen Bioenergi I/S Skive Biogas ApS	Skive Kommune kan kun vejlede, men ikke udvælge specifikke leverandører til kommunens virksomheder. Der er derfor ikke stillet vilkår om virksomhedens valg af leverandører og hvor de er beliggende. Høringssvaret har givet anledning til følgende ændringer i § 25 tilladelsen: Ordlyden af dele af afsnit *3.10.1 Infrastruktur*. Grundet høringssvaret er ordlyden om afsnittet med afhentning af gylle

Iglsø Biogas A/S Nørreris BioEnergi ApS Lundsby Renewable Solutions A/S og BioCirc i Grønhøj. Dermed er Vinkel Bioenergi ikke alene om at bruge lokalområdets råvarer, og det synes det usandsynligt, at Vinkel Bioenergi kan få sine råvarer i nærområdet alene af den grund. Dialoggruppen har kendskab til leverancer på godt 70 km til Vinkel Biogas og de står næppe alene.	inden for 20 km blevet ændret, så der i § 25 tilladelsen er præciseret, at *afhentningen forventes for størstedelen at være inden for 20 km's radius, afsnit 3.10.1 Infrastruktur.*
4. Miljø og natur Miljøkonsekvensrapporten forholder sig til påvirkning af nærmeste Natura 2000 - område og strengt beskyttede arter opført på habitatdirektivets bilag IV.I rapportens kapitel 9 fremgår det at *"Skive Kommune har ikke registreret fund af bilag IV arter inden for projektområdet, eller i en radius af 1,5 km af projektområdet. Projektområdet ligger inden for udbredelsesområdet for en række bilag IV arter. Da der ikke er undersøgt for disse arter i forbindelse med miljøkonsekvensrapporten, vurderes det hvorvidt udvidelsen vil kunne have en effekt på de konkrete arter."* Flagermus Nærmeste Natura 2000 område nr 39 Mønsted og Daubjerg Kalkgruber og Mønsted Ådal har specifikt damflagermus på udpegningsgrundlaget. Damflagermus er udover at være en Bilag IV art også optaget på rødlisten som "sårbar" (VU). Herudover er det forventeligt, at der findes troldflagermus, dværgflagermus, skimmelflagermus, vandflagermus og sydflagermus i området. Flagermus er strengt beskyttede, hvilket betyder, at det er ulovligt at slå flagermus ihjel samt på beskadige eller ødelægge deres yngle- og rastepladser. Flagermus foretrækker et køligt, men frostfrit sted til overvintring. Overvintringssteder er artsspecifikke og kan være bygninger, hulheder i træer, gamle stenbroer osv.	1) Det er den kompetente myndigheds ansvar at sikre sig, at en afgørelse træffes på en tilstrækkelig oplyst grundlag. Herunder, at der er tilvejebragt tilstrækkelige oplysninger til at kunne vurdere, om yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter beskadiges eller ødelægges. Der er ikke fastlagt entydige kriterier for omfanget af karakteren af de oplysninger, der er nødvendige. Det afhænger af den konkrete situation. Spørgsmål om, i hvilket omfang en myndighed generelt er forpligtet til at foretage konkrete undersøgelser af bilag IV-arters forekomst og omfanget af disse, er ikke reguleret (Afgørelse fra Planklagenævnet 22/08959 af 23. februar 2023). I sager om vurdering af bilag IV-arter kan der foretages en indledende vurdering af, om de konkrete aktiviteter, en plan giver mulighed for, vil kunne beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder. Læbæltet, som er blevet ryddet ifm. vejprojektet, er blevet besigtiget ifm. væsentlighedsvurdering af lokalplansforslag. Formålet var at undersøge, om arterne på udpegningsgrundlaget kunne påvirkes væsentligt af de aktiviteter, som lokalplanen lagde rammer for, samt om der var risiko for påvirkning af bilag IV arter. Af vurderingen fremgår, at der var ingen af læhegn, som rummede

Om sommeren afhænger opholdsstedet af den konkrete art, men vil oftest være i bygninger og hule træer i nærheden af skov. Fourageringsområderne er også artsafhængige og kan bl.a. være i søer og åer, hvor flagermusene lever af de insekter de fanger, i lysåben løvskov, over marker og skove, i skovkanter, lysninger eller levende hegn. Flagermus benytter sig af ledelinjer i landskabet som fx levende hegn, alléer, grøfter og åer, når de skal flyve fra sommerkvarterene til fourageringsstederne, ligesom nogle arter også fouragerer langs ledelinjerne. I Skive Kommunes væsentlighedsvurdering for damflagermus konkluderer man at: *"Selv om der ikke er registreret nogen flagermus i området, kan der være flagermus i projektområdet, idet man ved, at der findes flere flagermus, end hvad det er registreret. I forbindelse med projektet bliver der ikke fældet træer, ændret på ledelinjer eller påvirkes på fourageringssteder. Der bliver tilplantet noget læhegn, som på sigt kan fungere som fødesøgningsområde for flagermus. Projektet har dermed en neutral eller lille positiv effekt for flagermus".* Vurderingen for flagermus bygger på: 1. at der ikke er registeret flagermus i projektområdet 2. at der ikke fældes træer 3. at man undlader at forholde sig til bygninger Ad 1) Det er offentlige myndigheder der har ansvaret for at tilvejebringe viden om bilag IV arter. Det er den ansvarlige myndighed, der står for planlægning og godkendelser, der har ansvaret for at frembringe tilstrækkelig viden (oplyst grundlag) til at træffe afgørelse ud fra. Da staten ikke har overvågning i det konkrete område og der heller ikke findes registreringer lavet af frivillige naturinteresserede, findes der ingen data for flagermus i området. Denne vurdering er lavet uden feltbesigtigelser og undersøgelser og er hermed ikke sket ud fra et oplyst grundlag om hvilke arter der findes i området. Det gælder overordnet set for alle relevante bilag IV arter i området, at der ikke er tilvejebragt data for disse. Dialoggruppen og medunderskrivere ønsker at kritisere, at området aldrig har været undersøgt for bilag IV arter og truede arter på trods af at man har tilvejebragt lokalplan og miljøvurdering for miljøgodkendelse af Nordeuropas største biogasanlæg.	potentielle rastestrukturer (f.eks. spættehuller, knudehuller, huler, hulrum, huller under gamle træstubbe osv.) for flagermus. Vurderingen konkluderer, at "Planområdet rummer ikke oplagte yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter" samt, at "planforslagene kan realiseres uden at ødelægge yngle- og rasteområder for bilag IV-arter, samt at realisering af planforslagene ikke vil forhindre de potentielle yngle- og rasteområder omkring Skindersmosebæk og særligt Jordbro Å´s fortsatte økologiske funktion." Skive Kommune har herefter screenet området for evt. forekomst af flagermus og vurderet ud fra dem, om aktiviteterne forbundet med udvidelsen af Vinkel Bioenergi kunne medføre en beskadigelse af yngle- og rasteområder for flagermusarter, samt om det kunne medføre en væsentlig påvirkning på damflagermus, som er på udpegningsgrundlaget for nærmeste Natura 2000-område. *Vurdering af damflagermus* Damflagermus er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 30 Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simested og Nørre Ådal, samt Skravad Bæk. Damflagermus har om sommeren ofte yngle- og rastekvarterer i bygninger, men kan også anvende hulheder i træer. Om vinteren sidder de i underjordiske rastesteder. Damflagermus benytter ledelinjer i landskabet som levende hegn eller vandløb. Deres foretrukne jagthabitater er åbne vandflader på større søer, samt brakområder i fjorde. De jager op til 20-30 km fra deres yngle- og rastesteder og i løbet af sommer kan de benytte sig af flere forskellige rastesteder som kan have lang afstand fra hinanden (SR603.pdf (au.dk)). Ifølge forvaltningsplan for flagermus (forvaltningsplan-for-flagermus-2013.pdf (mst.dk)), er damflagermus følsom over for ødelæggelser og forringelse af yngle- og rasteområder som nedrivning af bygninger og fældning af træer. Nedlæggelse eller forringelse af ledelinjer i landskabet kan også medføre en trussel for arten, samt forurening af søer eller formindskelse af vandflader.

Ad 2) Det konkluderes at der ikke fældes træer i området. Denne vurdering er faktuelt forkert. Det kan derimod konstateres, at alle træer i hele lokalplanområdet er blevet fjernet. Der er fjernet næsten 3 km læhegn og lidt mere end 1 hektar skovbevoksning allerede. Herunder i tilknytning til vejprojektet. Selv læhegn der i henhold til lokalplanen skal bevares, er blevet fjernet. Herunder fandtes der flerrækkede løvtræhegn med ældre træer, som var egnede levesteder for flagermus. Ad 3) Skive Kommune forholder sig ikke til, at bygninger med tilhørende udhuse, stalde, maskinhuse etc sandsynligvis fjernes. Bygninger som vurderingen selv beskriver som potentielt vigtige overvintrings-, opholds- og ynglesteder. Ligesom man ikke har foretaget undersøgelser for at frembringe data til vurderingen.	Desuden kan lys- og lydforurening omkring yngle- og rastesteder påvirke damflagermus. Det er Skive Kommunes vurdering, at udvidelse af biogasanlægget ikke medfører en påvirkning af potentielle yngle- og rastesteder for damflagermus, idet der i forbindelse med udvidelsen ikke fældes træer med potentielle rastestrukturer for flagermus, eller nedrives bygninger. Udvidelsen af virksomheden foregår i samme matrikel og indebærer ikke forringelse af ledelinjer i landskaber. Der er en lille lavning indenfor matrikel, som flagermus kan bruge til fouragering, og som planlægges fjernet ifm. udvidelse. Da der er andre søer med større vandflader i nærheden af lavningen, vurderes det ikke, at det er en ændring som vil påvirke områdets funktion som jagtområde væsentligt. Skive Kommune vurderer derfor, at udvidelsen af virksomheden ikke medfører en væsentlig påvirkning på damflagermus. Desuden vurderes det, at hverken raste- eller yngle områder for damflagermus bliver påvirket af projektet. *Vurdering af andre flagermusarter* Dialoggruppen nævner i høringssvar, at det er forventeligt, at der findes troldflagermus, dværgflagermus, skimmelflagermus, vandflagermus og sydflagermus i området. Flagermusenes dagopholdssteder skal være uforstyrret, beskyttet mod regn og vind, og der skal være gode ind- og udflyvningsmuligheder. Det kan være hulheder i træer, spættehuller eller i forskellige slags bygninger. Vandflagermus anvender træer som både sommer dagopholdssted og kan bruge træer til overvintring; skimmel- og sydflagermus anvender bygninger som dagopholdssted og som vinter opholdssted, og både dværg- og troldflagermus kan bruge træer og bygninger som dagopholdssted og vinter opholdssted. Udvidelse af biogasanlægget, som det gives i § 25 tilladelse, indeholder ikke fjernelse af træer med hulheder eller nedrivning af bygninger, som kan betyde en forringelse af opholdssteder for de førnævnte flagermusarter.

	Der er en række vandhuller i nærheden af projektområdet, som kan bruges af flagermus til fouragering. Skive Kommune har ved seneste besigtigelse vurderet, at de er i dårlig eller ring naturtilstand, og baggrundsdeposition i området viser, at der er 14,2 kg N pr. ha pr. år. Udvidelsen af anlægget vil medføre en øget kvælstofdeposition på under 0,09 kg N pr. ha pr. år, hvilket vurderes at være uvæsentligt i forhold til, hvad baggrundsdepositionen er. Skive Kommune vurderer, at søernes funktion som jagtområde ikke påvirkes væsentligt af udvidelsen af biogasanlægget. Idet der ikke fældes træer med sprækker; hulheder eller landskabet påvirkes væsentligt, vurderes det heller ikke, at der er ledelinjer i landskaber som ændres og som dermed kan påvirke flagermus. *Konklusion – flagermus* Udvidelse af virksomheden foregår på samme matrikel Skive Kommune. Skive Kommune har på baggrund af ovenstående ikke fundet anledning til at bede rådgivere om yderligere undersøgelser af flagermus, idet det vurderes ud fra tidligere besigtigelser af området samt tilgængelige viden, at udvidelsen af virksomheden ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af damflagermus, eller at der er raste- og ynglesteder for flagermusarterne som vil blive beskadiget. Det vurderes, at områdets økologiske funktionalitet for evt. forekomst af flagermusarter bevares som minimum på samme niveau som hidtil. Det vurderes ligeledes, at udvidelsen af virksomheden ikke vil skade Natura 2000-områdets integritet eller være til hinder for målopfyldelse af Natura 2000-plan for Natura 2000-område nr. 30. 2) Skive Kommunes vurdering er lavet ud fra udvidelsen af selve anlægget, som omfatter etablering af nye procestanke, pumpehuse, opgraderingsanlæg, luftrenseanlæg, haller til biomasse og dybstrøelse, samt nye fakler, en brovægt og et areal til plansilo. Derudover

	omfatter tilladelsen flytning af virksomhedens eksisterende hygiejniseringsanlæg i forbindelse med udvidelsen. Udvidelsen af selve anlægget indeholder ikke fældning af træer, som kan være potentielle yngle- eller rastesteder for flagermusarter. Vejprojektet er ikke en del af § 25 tilladelsen til udvidelsen af BioCirc Vinkel Biogasanlægget. Vejprojektet er VVM screenet, og der er givet VVM-tilladelse til at gå i gang med etablering af vejen. 3) Alle flagermus i Danmark er fredede. Det følger af naturbeskyttelseslovens § 29 a, stk. 1 og 2, jagt- og vildtforvaltningslovens § 6 a, stk. 1 og § 7, stk. 1 samt artsfredningsbekendtgørelsens § 10, stk. 1, nr. 1. Det betyder, at de ikke må forsætligt forstyrres, dræbes eller få ødelagt deres levesteder (yngle- og rasteområder). Hvis en virksomhed søger om at rive en bygning ned, er det deres eget ansvar at overholde reglerne og herunder vurdere, om der er flagermus, der vil blive forstyrret, dræbt eller få ødelagt deres levested, hvis bygningen nedrives. Nedrivning af bygningerne er ikke en del af § 25 tilladelsen til udvidelsen af BioCirk Vinkel Biogasanlægget. Derfor kan denne høringssvar ikke håndteres i nærværende sag.
irkemus Miljøkonsekvensrapporten forholder sig ikke til birkemus. Jævnfør "Forvaltningsplan for birkemus" forventes det at der lever birkemus i Skive Kommune. Dette betragtes som en mangel.	Ifølge seneste NOVANA – overvågning er birkemus ikke fundet i Skive Kommune, men er fundet spredt i Nordvestlige og Sydlige Jylland. Det fremgår af rapport *Opdatering: håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV* (SR520.pdf (au.dk)), at overvågning er baseret på ekstensive undersøgelser af lokaliteter, og at dens udbredelse er sandsynligvis større end hvad det er observeret. Ifølge forvaltningsplan for birkemus (birkemusen.pdf (mst.dk)), er birkemusens levesteder områder med tæt og høj græs- og

	urtevegetation, spredte buske og en vis grad af fugtighed. Som overvintringssteder bruger birkemus skrænter eller andre udyrkede arealer og uforstyrrede arealer. Udvidelsen af biogasanlægget foregår i eksisterende matrikel og inddrager ikke arealer, som kan være egnede levesteder for birkemus, idet der ikke inddrages uforstyrrede arealer eller diger. Det meste af matriklen er bebygget og der er kun den sydlige del, som inddrages, som ikke er bebygget endnu. Denne del fremstår dog meget forstyrret på luftfotos, da der er blevet kørt jord og det forventes således ikke, at det er et egnet levested for birkemus. Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at kvælstofdeposition som følge af udvidelse af biogasanlægget er indenfor tålegrænse for de beskyttede naturtyper. På baggrund af ovenstående vurderer Skive Kommune, at hvis birkemus forekommer i nærheden af området, i egnede levesteder (som kunne være naturarealer/uforstyrrede arealer udenfor matriklen), at projektet ikke vil medføre en forringelse af artens levesteder og dermed at den økologiske funktionalitet bevares som minimum på samme niveau som hidtil.
Padder Miljøkonsekvensrapporten konkluderer, at besigtigelser i 2017 af naturbeskyttelsesloven §3-beskyttede vandhuller påviser, at de alle er næringsstofpåvirkede og det konkluderes, at de ikke er egnede levesteder for padder. Både stor vandsalamander og løgfrø bruger små vandhuller til at yngle i. Vandhuller under 100 m2 er ikke beskyttet efter naturbeskyttelseslovens §3 og er dermed ikke en del af besigtigelse fra 2017, som Skive Kommune lægger til grund for vurderingen. Der findes flere små vandhuller mindre end 100m2 i umiddelbar nærhed af projektet, som man ikke har forholdt sig til eller undersøgt. Endvidere findes stor vandsalamander også i relativt næringspåvirkede vandhuller, så længe der ikke findes fisk, hvorved den skulle være eftersøgt i forbindelse med besigtigelser af området.	Der er en række vandhuller i nærheden af projektområdet, som er § 3 beskyttet, men disse er vurderet af Skive Kommune som værende i dårlig eller ring naturtilstand, og baggrundsdeposition i området viser, at der er 14,2 kg N pr. ha pr. år. Udvidelsen af anlægget vil medføre en øget kvælstofdeposition på under 0,09 kg N pr. ha pr. år, hvilket vurderes at være uvæsentligt i forhold til, hvad baggrundsdepositionen er. Det kan ikke udelukkes, at stor vandsalamander og spidssnudet frø kan forekomme i de nævnte vandhuller. Det vurderes, at søernes tilstand ikke vil blive væsentlig ændret og at dermed arternes mulige yngle- eller rastested vil være upåvirket.

§3 natur og kvælstofdepositioner Beregning af påvirkning af nærliggende beskyttet kvælstoffølsom natur mangler et kortbilag, så det kan ses hvilke naturpunkter, der er foretaget beregninger på. Udsprinkling/udvanding I forbindelse med høringen for lokalplan 329 blev det oplyst, at alt overfladevand holdes indenfor egen matrikel. Det kan konstateres, at man alligevel har udvandet store mængde overfladevand, herunder med ensilagesaft, til samme mark udenfor eget område. Tilmed uden tilladelse. Der har været anvendt en	Bygherren har som følge af høringssvar besigtiget lavningen, samt taget en vandprøve. pH-analysen viste en pH værdi på 5, hvilket indikerer at området ikke er et særligt egnet levested for padder (SR520.pdf (au.dk)). Det fremgår af besigtigelsesnotatet (bilag 6 i § 25-tilladelsen), at lavningen er gennemgået systematisk, hvor der blev ketsjet efter voksne padder, larver af vandsalamandre samt haletudser. Der blev ketsjet både på det lidt dybere vand samt ved bredden med forskellige teknikker, for at øge muligheden for fangst. Der blev ikke fundet padder i området, heller ikke juvenille stadier af padder. Skive Kommune vurderer derfor, at: • Udvidelsen af virksomheden ikke vil medføre en påvirkning af yngle- eller rasteområder for spidssnudet frø, stor vandsalamander i en grad, at deres kvalitet som yngle- og rasteområde reduceres. • Inddragelse af lavningen i udvidelsen af virksomheden ikke vil medføre en påvirkning af yngle- eller rasteområder for nogen af paddearter, da arealet, grundet besigtigelsen lav pH samt høje volde omkring, ikke er et egnet levested for disse. Kortet indgår i redegørelsen af § 25 tilladelse, se side 53. Kortet fremgår også af miljøkonsekvensrapporten. Skive Kommune vurderer, at der er vurderet tilstrækkelige punkter ift. kvælstofdeposition, idet der er en meget lille øget påvirkning på de nærmeste, beskyttede naturområder. Det forventes derfor ikke, at der vil være en væsentlig påvirkning på de beskyttede naturtyper, som er beliggende længere væk fra biogasanlægget, og som ikke indgår af vurderinger. Skive Kommune er blevet gjort opmærksom på udsprinklingen, og har meddelt udsprinklingstilladelse med vilkår til virksomheden i

almindelig vandingsmaskine til at håndtere de til tider store mængder vand. Hvilket et udsprinklingsanlæg ikke kan klare. Rapporten beskriver ikke mængderne af overfladevand, der udvandes, ligesom den ikke angiver på hvilke arealer der udvandes og hvornår på året, det sker. Samtidig konkluderes det, at udvandingen ikke har en væsentlig negativ indvirkning på grundvand, natur og Natura 2000. Det fremstår uklart, faktuelt underbygget af reelle tal og målinger, hvordan man kan komme frem til den konklusion. Samlet konklusion for afsnittet om natur og miljø Miljøkonsekvensrapporten og Natura 2000 væsentlighedsvurdering er lavet på et mangelfuldt grundlag. Det bør endvidere afklares, om der allerede på nuværende tidspunkt er sket skade på strengt beskyttede bilag IV arter eller deres yngle-, raste-, og overvintringssteder eller §3 natur i forbindelse med træfældning, nedrivning, vejbygning og ikke godkendt udvanding med næringsholdigt overfladevand. Skal overskydende overfladevand spredes på tilstødende areal, skal der stilles krav om analyser for indhold af mineraler som kalium, jern og eventuelle tungmetaller. Analyserne bør foretages løbende og som minimum 1 gang om måneden. **5. Risiko for patogene bakterier i afgasset biomasse.** Med stigende anvendelse af animalske biprodukter, er der stor risiko for spredning af patogene bakterier i afgasset gylle. De patogene bakterier kan stamme fra animalske biprodukter. Spredes patogene bakterier med afgasset biomasse, indhøstes de med foder til f.eks. den animalske kvægproduktion, som er en stor bidragsyder til biogasanlæggene i Danmark. Brug af afgasset gylle giver en højere kvælstofudnyttelse – men afgasset gylle har et lavere indhold af organisk stof, hvilket på sigt vil føre til jord med lavere indhold af organisk indhold, og dermed ilt. Patogene bakterier trives fint i iltfattigt miljø. Faktum er, at der ses flere tilfælde af Salmonella Dublin udbrud i danske kvægbesætninger - der ses flere tilfælde af kvægbesætninger inficeret med clostridier. Clostridier opformeres i afgasset biomasse, hvis ikke reglerne omkring hygiejniseringsanlæggene overholdes. Der opstår en cyklus, hvor patogene	januar 2024 efter gældende lovgivning. Det er i forbindelse med tilladelse vurderet, at udsprinklingen ikke har nogle miljømæssige konsekvenser. Overskydende overfladevand, der ikke anvendes i anlægget, udsprinkles jf. udsprinklingstilladelsen i perioden 1. februar til 1. oktober på dele af matrikel 11b og 11c Vinkel By. Al overflade, som udsprinkles, bliver udsprinklet på virksomhedens egne matrikler. Se bemærkninger til høringssvar ovenover. Det er Fødevarestyrelsen, som kontrollerer reglerne og hygiejniseringsanlægget. Der er redegjort for kontrol og procedurer for hygiejniseringsanlægget i bilag 11 i miljøkonsekvensrapporten. Virksomheden følger Fødevarestyrelses regler og vejledninger. Høringssvaret har givet anledning til følgende ændringer i § 25 tilladelsen: Det præciseres, at Fødevarestyrelsen kører kontrol og har procedurer for hygiejnering.

bakterier spredes med gyllen og kommer ind i bl.a. kvægs fødekæde. Indtager kvæg forurenet foder, kan det have katastrofale følger for sundheden i berørte besætninger. De nævnte sygdomme vil i mange tilfælde medføre døden for smittede dyr. Alt andet lige vil det medføre et øget forbrug af antibiotika, hvilket ikke er ønskeligt af hensyn til antibiotikaresistens.

Krav til Hygiejnisering I modsætning til biogasgårdanlæg har de fleste biogasfællesanlæg i dag ofte en forhygiejnisering ved 70°C i en time, hvilket ifølge EU-forordningen er tilstrækkeligt til, at der kan tilføres Kat. 3 materiale. Denne forhygiejnisering er imidlertid ikke tilstrækkelig for tilførsel af Kat. 2 materiale, som udgør den største potentielle mængde, der kan tilføres biogasanlæg, da meget Kat. 3 materiale kan finde anden anvendelse.
Proceskravene ved anvendelse i biogasanlæg i henhold til EU-forordning (1774/2002) er i hovedtræk som følger:

Tabel 4.2 Krav til de forskellige kategorier	Må ikke anvendes i biogasanlæg (med mindre den udrådne biomasse behandles med alkalisk hydrolyse og herefter deponeres...)
Kategori 1	
Kategori 2	Tryksterilisering, min. 133 grader C, 3 bar i min. 20 minutter.
Kategori 2, gødning	Ingen - Ved risiko for spredning af smitsomme sygdomme dog hygiejnisering
Kategori 3	Hygiejnisering; maks. 12 mm, min. 70 grader C i min. 60 minutter (fedt og flotationsslam dog maks. 6 mm)

6. Risikoen for mennesker, sundhed og samfund
Små gårdanlæg som sammenligningsgrundlag Dialoggruppen og medunderskrivere ønsker at problematisere, at det grundlag Skive Kommune bruger til at afgøre, at en udvidelse ikke vil få negative konsekvenser for menneskers sundhed og samfundet, er undersøgelser foretaget på mindre gårdbiogasanlæg. Disse tåler ikke sammenligning med Nordeuropas største biogasanlæg, og der bør foretages selvstændige undersøgelser.

For projektet er det vurderet, at støj, lugt og trafik er de primære mulige konsekvenser på menneskers sundhed. De er blevet vurderet efter Miljøstyrelsens metoder og regler og på det grundlag er det vurderet, at der ikke vil være konsekvenser for menneskets sundhed i forbindelse med nærværende projekt.

	Konsekvenser for samfundet er vurderet ud fra sammenligning mellem gårdbiogasanlæg og fællesbiogasanlæg. Fællesbiogasanlæg er et anlæg, som modtager biomasser fra flere landbrug, hvilket BioCirc Vinkel Biogas ApS benytter.
Når anlæggets aktiviteter ophører Dialoggruppen og medunderskrivere opfordrer til, at der beskrives en detaljeret nedlukningsplan og afviklingsstrategi for anlægget samt rydning af det berørte areal i tilfælde af en konkurs, nedlukning af aktiviteter eller andet. Konkret bør der stilles krav til at undgå forureningsfare og genoprette området til en tilfredsstillende tilstand.	I virksomhedens miljøgodkendelse fra 2019 vilkår 1 står der: *Ved driftsophør skal virksomheden træffe de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og for at efterlade stedet i tilfredsstillende tilstand. En redegørelse for disse foranstaltninger skal fremsendes til tilsynsmyndigheden senest 3 måneder før driften ophører. Endvidere skal tilsynsmyndigheden orienteres om delvist ophør* Der er derfor allerede stillet vilkår til virksomheden om hvordan de skal håndtere en nedlukning.
Ejendomspriser Vurderingen af ejendomspriserne bør baseres på en mere solid analyse, end den der ligger til grund. Der bør foretages en mere omfattende analyse, der inddrager lokale faktorer, herunder accept af vedvarende energianlæg, tillid til operatørerne og psykologiske påvirkninger. Dialoggruppen og medunderskrivere adresserer hermed en stor bekymring for, at virksomhedsudvidelsen medfører, en række beboere i området bliver insolvente, taber sit økonomiske og måske erhvervsmæssige livsgrundlag samt skal leve i økonomisk usikkerhed. Der bør tages hensyn til alle berørte parter, og der bør tilbydes passende kompensation eller foranstaltninger for at afbøde eventuelle negative virkninger for de berørte.	Der i miljøkonsekvensrapporten er vurderet, at udvidelsen vil have en uvæsentlig påvirkning af ejendomspriserne i området. Derudover har BioCirc Vinkel Biogas opkøbt de omkringliggende ejendomme, hvor der ville have været en påvirkning i forhold til overholdende af støj- og lugtgrænseværdier.
7. Vand Udvidelsen af anlægget medfører et betydeligt merbehov for vand, hvoraf en betragtelig del af dette skal anvendes til rengøring af køretøjer. Dialoggruppen og medunderskrivere er bekymrede over, at Skive Vand ikke kan levere de ønskede mængder vand, og at BioCirc i den forbindelse kan blive nødt til at lave egne	Skive Kommune og virksomheden er bekendt med problematikken.

vandboringer. Det er centralt at bemærke, at Vinkel Bioenergi ligger tæt på et OSD-område (Område med særlige vandinteresser). Dialoggruppen og medunderskrivere ønsker at kritisere, at miljøkonsekvensvurderingen sendes i høring førend der er styr på vandforsyningen til projektet og mener ikke, at der er lovhjemmel til at give §25-tilladelsen med denne mangel. Såfremt Vinkel Bioenergi bliver nødt til at lave egen vandboring med henblik på at opsamle ca. 150.000 m3 vand årligt, bør der laves grundige og langsigtede vurderinger af, hvilke konsekvenser det har for grundvand og vandressourcerne i området generelt. Hertil foreslår vi, at der stilles krav om, at vandforbruget til industrielle formål kommer fra den producerede biomasse, idet den indeholder 70-90 % vand. Dette ville reducere behovet for ekstern vandforsyning og bidrage til et bedre CO2-regnskab ved at reducere transporter og spredning af overfladevand. Desuden bør der foretages regelmæssige analyser af mineralindholdet i overskydende overfladevand, især med hensyn til tungmetaller, for at sikre, at spredning af vand ikke forårsager uacceptable miljøpåvirkninger. Dernæst ønsker vi at problematisere, at der i §25-tilladelsen ikke er beskrevet yderligere tilsynsforanstaltninger samt sanktionsmuligheder i tilfælde af grundvandsforening. Tilladelsen beror på tidligere miljøgodkendelser, som anses som fyldestgørende. Situationen har ændret sig væsentligt idet der nu er tale om tredobling af produktionen samt tilførsel af solceller med ukendt PFAS-udledning, som kan have væsentlig virkning på grundvandet. Dette er utilstrækkeligt belyst og der opfordres til uafhængigt særskilt miljøvurdering fra den rette instans. Slutteligt er det uklart, hvilket vandværk, der forsyner området. Der står to forskellige angivet i rapporten.	Derfor er der fastsat vilkår (vilkår 4) i § 25-tilladelsen om, at tilladelsen ikke må tages i brug før behovet for øget vandforsyning, er beskrevet i en supplerende miljøvurdering og når Skive Kommune har meddelt tilladelse hertil. Vandet i anlægget anvendes i forvejen som teknisk vand, det vil sige vand som genanvendes/genbruges i anlægget. Virksomheden bruger derfor i forvejen vand fra biomasserne og de 150.000 m^3 er et yderligere forbrug. Bemærkning til overskydende overfladevand og analyser heraf henvises til overstående bemærkning om udsprinkling. Solceller er ikke en del af nærværende projekt. Solcelleprojektet vurderes adskilt i forhold til miljøvurderingsloven. Udvidelsen af anlægget giver ikke anledning til ændring i tilsynsarbejdet. Der følges fortsat regler fastsat i tilsynsbekendtgørelsen. Overtrædelser af vilkår i godkendelser og tilladelser håndhæves med indskærpelser eller politianmeldelse afhængig af sagens karakter. Det er en fejl. Høringssvaret har givet anledning til at rette § 25-tilladelsen, så der kun står ét vandværk, Ørslevkloster Vandværk (Skive Vand).

8. Tilkørselsvej Med henvisning til lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) - LOV nr 646 samt relevant lovgivning og kapitler i denne lov, mener Dialoggruppen og medunderskrivere ikke, at Skive Kommune har overholdt regler og proceskrav vedrørende inddragelse af relevante ansvarlige myndigheder, konkret Vejdirektoratet. Vejdirektoratet har oplyst Dialoggruppen følgende omkring procesforløbet : Projektforløbet i et fremmed bygherreprojekt er som udgangspunkt de samme faser, som benyttes af Vejdirektoratet ved beskrivelse og håndtering af et vejprojekt fra idé til drift: • Fase 1: Indledende afklaring af projektet • Fase 2: Skitseprojekt til principgodkendelse • Fase 3: Projekt til besigtigelse (ikke relevant i denne type af projekter) • Fase 4: Detailprojekt til godkendelse. • Fase 5: Anlæg. Fase 6: Projektafslutning herunder overdragelse og dokumentation. Vedrørende vejanlægget, hvor der vil være påvirkning ift. statsvejen, kræver loven, at dette godkendes af den ansvarlige myndighed, hvilket i dette tilfælde er Vejdirektoratet. Dialoggruppens dialog med Vejdirektoratet viser, at Vejdirektoratet ikke har modtaget et detailprojekt og dermed ikke har godkendt de dokumenter i forbindelse med vejudvidelsen, som de burde. Dialoggruppen og medunderskrivere opfordrer på den baggrund Skive Kommune til at redegøre for med henvisning til konkret lovgivning, hvor der er fundet hjemmel til at omgå den relevante myndighed ift. vejudvidelsen samt godkendelse af lokalplanen (329) før der forelå en miljøkonsekvensvurdering af projektet. Dette er specifikt beset ud fra den baggrund, at vejen er henført som en præmis, i lokalplan 329. Ansvar omkring udgifterne til løbende vedligeholdelse/drift af vejen er utilstrækkeligt belyst. Dette vedrører selve vejen inden for BioCirc-matriklen, på- og afkørsel på statsvejen samt vedligeholdelse omkring nærliggende tilførselsveje. Dialoggruppen og medunderskrivere opfordrer til konkret belysning af vedligeholdelsesomkostninger af den nye vej. Der opfordres til	Det ene vandværk står i virksomhedens miljøkonsekvensrapport, hvor dette er forkert. Det rigtige vandværk vil derfor fremgå at § 25-tilladelsen. I nærværende § 25-tilladelse bliver der stillet vilkår om, at nye anlæg og faciliteter først kan tages i bruges, når den nye vej er etableret. Dog er vurderingen og VVM-screeningen af selve vejen ikke indeholdt i § 25-tilladelsen, da det er vurderet separat jf. miljøvurderingsloven. I afsnit *1.3.3 Planforhold og adgangsvej* i § 25-tilladelsen står der ligeledes beskrevet, at det nye vejprojekt ikke er indeholdt i nærværende tilladelse eller i miljøkonsekvensrapporten for udvidelsen af biogasanlægget. Skive Kommunes vejmyndighed har foretaget den separate VVM-screeningsafgørelse af etablering af den nye vej. Da dette afsnit i høringssvaret omhandler vejen og drift af vejen er høringssvaret blevet sendt til Skive Kommunes vejmyndighed, så de er informeret om indholdet af høringssvaret. Skive Kommune er i dialog med Vejdirektortet. I forbindelse med skitseprojektet af vejtilslutningen er Vejdirektoratet blevet informeret om, at der kommer yderligere transporter på Ny Viborgvej grundet udvidelsen af BioCirc Vinkel Biogas.

fremvisning af konkrete aftaler omkring dette med BioCirc, idet vi ikke anser det for rimeligt, at kommunen - og dermed borgerne - skal finansiere dette.	
Trafikale forhold Dialoggruppen og medunderskrivere opfordrer Skive Kommune til at stille krav om, hvor de mange lastbiler må køre – herunder restriktioner i omkringliggende landsbyer, men vigtigst omkring skolerne i området. De eksisterende udtalelser er tvetydige og ikke brugbare. BioCirc ønsker at aftale dette i en dialog med borgerne, men det efterlader os uden håndhævelsesmuligheder. Status for transporter på vejene ved skolerne (Nr. Søby, Højslev/Hald-Ørslevkloster) og gennem vores byer er baseret på de kort vedlagt i VVM-en og tidligere kort fremvist i lokalplanen. Reelle tal og reelle procentsatser fremgår dog ikke i rapporten for alle veje. Af uransagelige årsager er vejene forbi skolerne angivet uden reelle tal eller uden reelle procentsatser. Dialoggruppen og medunderskrivere opfordrer til konkret belysning med reelle tal for transporter. Det er bekymrende, at beregningerne i rapporten forudsætter et "gennemkørsel forbudt for tung trafik" skilt ved indkørslen til Vinkelvej fra Ny Viborgvej, da dette kræver politiets godkendelse, som Skive Kommune ikke har myndighed til at udstede. Det er uklart, om dette er blevet afstemt med politiet, og om skiltet faktisk vil blive sat op. Desuden er det problematisk, at trafik gennem de nærliggende landsbyer kun forsøges begrænset, og at konkrete restriktioner ikke kan fastlægges, før alle fremtidige leverandører er lokaliseret. BioCirc kan kun henstille til transportører at undgå landsbyerne, hvilket synes at være en svag foranstaltning. Det er uklart hvorfor disse restriktioner ikke allerede er på plads, og hvorfor de kun overvejes efter udvidelsen af virksomheden. Dette rejser spørgsmål omkring virksomhedens engagement i lokalsamfundets trivsel og miljøhensyn.	Der kan ikke angives et reelt tal for antallet af transporter på de mindre veje rundt om anlægget, da virksomheden ikke har aftaler med alle leverandører endnu. Derudover kan der forekomme ændringer i dette mønster, som følge af generelle ændringer i landbrugserhvervet, som fx opkøb/sammenlægninger, der betyder at der benyttes nye ruter, og muligvis skal findes nye leverandører. Det er dog vurderet, at der ikke vil være en væsentlig stigning i antallet af transporter omkring skolerne i området. Skiltet med ”gennemkørsel forbudt for tung trafik” bliver sat op ved vejen og politiet har tilkendegivet, at skiltet bliver sat op. BioCirc Vinkel Biogas har GPS på deres egne biler og lastbiler, som kan bruges i dialog med virksomheden om ruterne og derved at imødekomme virksomhedens og borgernes behov.

9. Udledning af metan Dialoggruppen og medunderskrivere ønsker at udtrykke en bekymring vedrørende den store mængde udslip af metan, som anlægget har og vil få. Metan er kendt for at være en yderst potent drivhusgas, idet den er 21 gange stærkere end CO2. Ifølge Biocircs egne tal producerer de 56.250 tons metan årligt. Med en vurderet undslipningsrate på 1,9%, svarer det til et udslip på omkring 22.400 tons CO2 årligt på anlægget i Vinkel. Derfor er det problematisk, at udslip af metan ikke er inkluderet i miljøkonsekvensvurderingen, idet udslippet udgør en alvorlig sundhedsrisiko og miljøbelastning. Kravene om egenkontrol og årlig tredjepartskontrol er ikke tilstrækkelige, når der er tale om farlige gasarter som metan. Der bør være mere omfattende kontrol fra uafhængige instanser for at sikre, at disse farlige udslip reduceres til et absolut minimum.	Energistyrelsen har pr. 1. januar 2023 indført nye regler i forhold til metantabsregulering, hvor biogasanlæg i Danmark skal følge nye regler og protokoller for kontrol af metantab i forskelle dele af processen. Derudover udføres nogle af kontrollerne af uvildige virksomheder. Se yderligere på Metantab fra biogasanlæg | Energistyrelsen (ens.dk). Energistyrelsen er myndighed for de rapporter, som udarbejdes i forbindelse med kontrol af metantab. Skive Kommune har vurderet at de fastsatte regler fra Energistyrelsen er dækkende i forhold til biogasanlæggets drift efter udvidelsen. Derfor er der ikke forholdt sig yderligere til metantab i miljøkonsekvensrapporten. BioCirc Vinkel Biogas er bekendt med de nye regler fra Energistyrelsen.
10. Støjpåvirkning Dialoggruppen og medunderskriverne finder det positivt, at der er foretaget omfattende støjberegninger på og omkring anlægget og relaterede trafikale aktiviteter. Ifølge konklusionerne på side 117, 118 og side 203, forventes det, at støjgrænserne overholdes, hvilket er essentielt for at minimere støjbelastningen for nærliggende boliger og det omgivende miljø. Dog ønsker vi at kritisere, at de nærmeste, blivende naboer på Vinkelvej 28 og 27, ikke er inkluderet i støjberegningerne til trods for, at de er tættere på støjkilden end flere af de opkøbte ejendomme. I 2022 blev der indgivet en klage over støj, hvilket resulterede i en officiel henstilling om udarbejdelse af en handleplan, da vilkår 34 i den nuværende VVM-tilladelse ikke blev overholdt. Trods løfter om opfølgning fra den daværende direktør, har afsenderen af klagen aldrig modtaget yderligere information. Afværgeforanstaltninger	I forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse og miljøkonsekvensrapporten er der udført en støjberegning. I bilagene til støjrapporten fremgår adresserne Vinkelvej 27 og Vinkelvej 28 og her fremgår det, at støjgrænserne bliver overholdt ved de to boliger, selv ved maksimal støjbelastning fra anlægget om søndagen. Støjklagen håndteres i særskilt sag.

Det er positivt, at der er planlagt afværgeforanstaltninger for at reducere støjpåvirkningen, herunder placering af støjende udstyr indendørs eller afskærmning af dette, men opfordrer til, at der iværksættes yderligere foranstaltninger for at styrke beskyttelsen af lokalsamfundet mod støjbelastning. Det er afgørende, at der ikke kun fokuseres på anlægsområdet, men at der også tages højde for hele det fremtidigt påtænkte fabriksområde, som det er skitseret i lokalplan 329. Konkret foreslår vi, at Skive Kommune tager initiativ til opførelse af støjvold kombineret med strategisk beplantning. Disse initiativer vil fungere som en effektiv, naturlig barriere mod støj og bør omfavne hele det potentielle udviklingsområde for at sikre en langsigtet og bæredygtig løsning på støj problematikken. Ved at udvide området for disse støjreducerende tiltag sikres det, at fremtidige udvidelser af fabriksområdet ligeledes omfattes af de nødvendige foranstaltninger for at minimere støjbelastningen for de omkringboende. Dette vil ikke kun beskytte lokalsamfundet i det nuværende øjeblik, men også sikre, at fremtidige generationer arver et sundere og mere harmonisk miljø. Dialoggruppen og medunderskrivere ønsker at problematisere, at der i §25-tilladelsen ikke er beskrevet sanktionsmuligheder i tilfælde af, at grænserne for støj ikke bliver overholdt.	Så længe virksomheden overholder alle krav til støj, kan Skive Kommune ikke kræve at virksomheden yderligere etablere støjdæmpende tiltag. I forbindelse med miljøvurderingen af lokalplanen er det samlede trafikforhold vurderet. Fabriksområdet er derfor ikke en del af nærværende udvidelse af BioCirc Vinkel Biogas og fremgår derfor af § 25-tilladelsen. Jf. virksomhedens miljøgodkendelse fra 2019 er der støjvilkår, som tilsynsmyndigheden kan håndhæve. Ved tilsyn på virksomheden bliver støj og støjforhold gennemgået og vurderet. Hvis støjgrænserne ikke overholdes, vil det blive en tilsynssag.
11. Lugt En aktindsigt viser, at der er 385 siders materiale med klager over lugt – dette til trods for, at Skive Kommune i en længere periode ikke journaliserede disse klager. Det vidner om, at Vinkel Bioenergi i perioder ikke evner at overholde grænseværdierne for lugt, og at dette er til stor gene for omverdenen. Dialoggruppen og medunderskrivere mener, at Skive Kommune bør stille krav om, at Vinkel Bioenergi til enhver tid anvender nyeste teknologier til at mindske lugtudslip fra punktkilder, arealkilder og diffuse kilder, og at tilladelsen til udvidelsen bliver på betingelse af, at de nuværende lugtgener reduceres markant. Som tidligere nævnt, mener vi ikke, at sagens faktiske forhold er tilstrækkeligt belyst, idet de mange klager over lugt ikke indgår i vurderingen af lugtudslippet. Se afsnit 2 om utilstrækkelig sagsoplysning.	Virksomheden skal overholde bedste anvendelige teknikker (BAT-konklusioner). BAT-konklusioner er et EU-krav, hvor der er specifikke BAT-konklusioner for biogasanlæg i BioCirc Vinkel Biogas' størrelse. Virksomheden har redegjort for BAT i forbindelse med udvidelsen. Virksomheden overholder BAT ved at benytte de nyeste teknologier til bl.a. minimere lugt. Ved tilsyn på virksomheden bliver lugt gennemgået og vurderet. Hvis det vurderes, at lugtgrænserne ikke overholdes, vil det blive en tilsynssag.

Kontrol med lugtudslip Dialoggruppen og medunderskrivere opfordrer Skive Kommune til at foretage hyppigere lugtkontroller, og at disse inkluderer alle former for lugtkilder – også diffuse, og at kontrollerne også foretages i anlæggets spidsbelastningsperioder.	
12. Lys Dialoggruppen og medunderskrivere finder det mangelfuldt, at der i §25-tilladelsen ikke er taget stilling til, i hvilket omfang anlægget må afgive lysforurening, der er til gene for omkringliggende naboer, natur og samfund i det hele taget. Lysforurening kan have negative konsekvenser for både mennesker og dyreliv i området og kan forstyrre nattesøvnen for naboer. Lys i nattetimerne har også potentiale til at påvirke trækruter og adfærd hos lokale dyrearter. Det er derfor afgørende, at projektet inkluderer en omfattende lysstyringsplan, der adresserer placeringen, intensiteten og tidsplanen for al belysning på området. Vi foreslår, at der anvendes nedadrettet belysning, bevægelsessensorer, og at lysintensiteten begrænses til det absolut nødvendige for at minimere lysforureningen. Beretninger fra de nærmeste blivende naboer vidner om, at lys generne har stor indvirkning på deres livskvalitet og at der ikke er foretaget foranstaltninger for at nedbringe generne i det nuværende anlæg.	Belysning er reguleret i lokalplanen for området, lokalplan nr. 329. Lokalplanen har formål at sikre, at belysning ikke er til gene for omgivelserne. Som det fremgår i miljøkonsekvensrapporten, er der på nuværende tidspunkt monteret belysning på nogle af anlæggets bygninger. Belysningen er som udgangspunkt nedadrettet. Der kan være behov for lys under udvidelsesfasen, såfremt at denne foregår i vinterhalvåret. Det er uvist hvornår etablering af tanke vil finde sted. Såfremt der er behov for lys, kan de på anlægget eksisterende lyskilder benyttes. Lyskilderne tænder ved aktivering af en censor og tænder derfor kun når der er personale på anlægget. Det er i forbindelse med udvidelsen ikke vurderet, at det vil give øget lysgener.
13. Visuelle Påvirkninger: Projektets udvidelse medfører væsentlige ændringer i landskabet, som potentielt kan forstyrre den visuelle harmoni i området. Selvom rapporten nævner anvendelsen af beplantning og voldplanlægning som afværgeforanstaltninger, er det afgørende, at disse tiltag nøje planlægges og implementeres for at sikre, at de effektivt kan minimere de visuelle påvirkninger. Vi opfordrer til, at der udarbejdes en detaljeret visuel impact-analyse, som inkluderer simulationer af projektets visuelle påvirkning fra forskellige vinkler og afstande, både om dagen og om natten.	De visuelle forhold er reguleret i lokalplanen for området, lokalplan nr. 329. Af lokalplanen fremgår det, at der er lavet planbestemmelser der skal mindske de visuelle påvirkninger ved at sætte krav til beplantning og bygningers- og anlægsfarve, så bygningerne visuelt fremstår som en helhed. Bebyggelsen i

	området tilrettelægges således, at der ikke bygges eller foretages jordarbejde der kan skade eller påvirke fortidsminderne. Visualiseringer er beskrevet i afsnit 8.3. Visuelle forhold i miljøkonsekvensrapporten. Der er derfor ikke stillet yderligere vilkår til visuelle forhold i § 25-tilladelsen. Høringssvaret har givet anledning til ændringer i § 25-tilladelsen. Har givet anledning til følgende ændringer: • Ordlyden af dele af afsnit 3.10.1 Infrastruktur. Grundet høringssvaret er ordlyden om afsnittet med afhentning af gylle inden for 20 km blevet ændret, så der i § 25 tilladelsen er præciseret, at *afhentningen forventes for størstedelen at være inden for 20 km's radius, afsnit 3.10.1 Infrastruktur.* • Det præciseres, at Fødevarestyrelsen kører kontrol og har procedurer for hygiejnering. • Rette § 25-tilladelsen, så der kun står ét vandværk, Ørslevkloster Vandværk (Skive Vand). Det ene vandværk står i virksomhedens miljøkonsekvensrapport, hvor dette er forkert. Det rigtige vandværk vil derfor fremgå at § 25-tilladelsen.